

Cross Party Group for North Wales Grŵp Trawsbleidiol Gogledd Cymru

Nodyn o Gyfarfod Grŵp Trawsbleidiol Gogledd Cymru yng Nghynulliad Cenedlaethol Cymru, ddydd Gwener 10 Mai 2019

Yn Bresennol

Llŷr Gruffydd AC (yn y Gadair), Siân Gwenllïan AC, Michelle Brown AC, Frances Taylor (swyddfa Rhun ap Iorwerth AC), a Jason McLellan (swyddfa Ann Jones AC)

David Hanson AS a Mark Tami AS (APPG Merswy Dyfrdwy a Gogledd Cymru).

Cynghorydd Dyfrig Siencyn (Arweinydd, Gwynedd) a'r Cynghorydd Ian Roberts (Arweinydd, Sir y Fflint)

Ruth Wojtan, (Rheolwr Rhaglen, Growth Track 360 (GT360))

Stephen Jones (CLILC) Ysgrifennydd a chynrychiolwr Noddwr yn bresennol.

Siaradwyr: Leo Warren a Jennifer Singleton (DfT), Calum Taylor (Swyddfa Cymru), Dewi Rowlands (LIC), Sasha Davies, (Cadeirydd Grŵp Darparu Busnes Gogledd Cymru) ac Ashley Rogers (Cadeirydd, Cyngor Busnes Gogledd Cymru, Merswy, Dyfrdwy)

1. Croeso gan y Cadeirydd

Cafodd y cyfarfod ei agor gan Llŷr Gruffydd AC.

2. Canolbwynt HS2 Crewe

Rhoddodd Leo Warren (DfT) gyflwyniad byr (ynghlwm) a oedd yn cynnwys: -

- Her lletya gwasanaethau HS2 yng Ngorsaf Crewe sydd eisoes yn brysur
- Y fframwaith deddfwriaethol ar gyfer HS2
- Y gosodiadau newydd arfaethedig i letya gwasanaethau ychwanegol yng Ngorsaf Crewe
- Creu gorsaf ganolbwynt ar gyfer y teithiwr yn Crewe

Y neges allweddol yw y gwnaed llawer o gynnydd o ran mynd i'r afael â'r pryderon a fynegwyd gan GT360, Cyngor Dwyrain Swydd Caer, Llywodraeth Cymru a rhanddeiliaid yng Ngogledd Cymru.

Mae'r Ysgrifennydd Gwladol (DfT) yn cefnogi datblygu achos busnes i ariannu seilwaith ychwanegol i'r gogledd o Crewe a fydd yn caniatáu i wasanaethau HS2 ddod oddi ar linell HS2 i'r de o Crewe, stopio yng Ngorsaf Crewe ac yna ailymuno â llinell HS2 i'r Gogledd o Crewe.

Mae hyn yn golygu y gallai'r orsaf gael ei gwasanaethu gan hyd at 5 trên HS2 yr awr (tph), nid 2tph yn unig yn dod oddi ar linell HS2 yn Crewe i fynd i Lerpwl.

Mae'r Ysgrifennydd Gwladol yn cefnogi cyflymu Crewe fel gorsaf borthi i HS2, gyda chanolbwynt profiad teithwyr o ansawdd da gyda'r seilwaith wedi'i uwchraddio erbyn 2027.

Mae gwerthfawrogiad cynyddol o'r angen i gysylltu HS2 â Northern Powerhouse Rail ac i'w trin yn gyfartal yn deillio o'r bartneriaeth agos rhwng yr Adran Drafndiaeth a Thrafnidiaeth ar gyfer y Gogledd (TfN).

Mae HS2 wedi'i gynllunio fesul cam: -

- Cam 1: Llundain i Birmingham
- Cam 2a: Birmingham i Crewe yn agor 2027
- Cam 2b: Birmingham i Leeds a Crewe i Fanceinion yn agor 2033

Mae Cam 2b hefyd yn darparu cysylltiadau o linellau HS2 i rannau gogleddol prif linellau Arfordir y Gorllewin ac Arfordir y Dwyrain.

Her Gorsaf Crewe yw ei chynllun cymhleth. Mae'r orsaf yn gwasanaethu 10 TOC ac mae ganddi gysylltedd 360-gradd.

Roedd cynigion gwreiddiol HS2 yn seiliedig ar Crewe yn derbyn 2 drên HS2 yr awr a fyddai'n dod oddi ar linell HS2 i'r de o Crewe ac yn mynd drwy'r orsaf ar y ffordd i Lerpwl.

Roedd Rhanddeiliaid Lleol yn mynnu bod gwasanaethau HS2 ychwanegol yn stopio yn Crewe i gynnal y cysylltedd rhwng y rhanbarthau i'r gogledd-orllewin o Crewe i Lundain. Mae hyn yn gofyn am: -

- Datblygu mwy o le yn yr orsaf i drenau stopio yn Crewe.
- Cyffordd i'r Gogledd o Crewe i alluogi trenau HS2 i ailymuno â llinell HS2 i'r gogledd o Crewe i fynd ymlaen i Fanceinion a Preston a'r Gogledd / Glasgow.

Gwneir y broses hon yn fwy cymhleth gan y gwasanaeth Caerdydd - Manceinion sy'n gorfod croesi'r llinellau Gogledd - De yn Crewe. Yn wreiddiol, bwriadwyd rhoi platfform newydd i'r gwasanaeth hwn ychydig o bellter cerdded o'r brif orsaf ac yna ei anfon o dan yr orsaf gan ddefnyddio'r twnnel gwasanaeth cludo nwyddau.

Roedd Network Rail yn pryderu nad oedd y cynlluniau gwreiddiol ar gyfer HS2 yn rhoi digon o ystyriaeth i'r angen i fuddsoddi yng Ngorsaf Crewe er mwyn galluogi twf gwasanaethau yn y dyfodol.

Mae gwaith i wella capasiti yn Crewe gyda chefnogaeth Adran Drafndiaeth yr Ysgrifennydd Gwladol bellach yn cyfuno adnoddau HS2 Ltd a'r cyllidebau atgyweirio ac adnewyddu sydd ar gael i Network Rail.

Mae Adran Drafndiaeth yr Ysgrifennydd Gwladol wedi dyrannu £9.5m ar gyfer gwaith datblygu pellach yn Crewe i wneud yr achos dros Gyffordd y Gogledd a llinell ychwanegol drwy'r orsaf. Bydd yr achos busnes llawn o'r gwaith hwn ar gael yr haf nesaf (2021).

Prif nod y gwaith presennol yw ceisio osgoi defnyddio twneli a phontydd newydd i gynyddu capasiti yn yr orsaf. Nid rheoli costau yn unig yw rhesymeg hyn ond hefyd i leihau'r effaith ar bobl leol drwy gadw newidiadau o fewn cwrtil datblygu presennol yr orsaf.

Mae Cyffordd Gogledd Crewe yn hanfodol i wneud Crewe yn orsaf canolbwynt ar gyfer HS2. Mae'r Adran Drafnidiaeth wedi creu'r cysyniad o Crewe fel porth i HS2 ac mae'n arwain gwaith gan HS2 Ltd a Network Rail i wneud iddo ddigwydd.

Trafodaeth

Egluro cwestiynau: -

- Mae Cyffordd y Gogledd yn ddibynnol ar gyflwyno achos busnes da i'r Trysorlys ac ar hyn o bryd heb ei ariannu. Awgrymwyd bod angen i'r AS a'r AC o'r ardal llobio'n galed i'r Trysorlys roi arian ar gyfer Cyffordd y Gogledd.
- Bydd anghenion gwasanaeth Caerdydd - Manceinion yn cael eu diwallu gan blatfform ychwanegol, lle ym mhrif gorff yr orsaf (bydd gan Wasanaethau rywle i aros i groesi'r llinellau ac ni fydd yn rhaid i deithwyr gerdded yn bell i ymuno â'r gwasanaeth.)
- Nid yw'r Llywodraeth yn bwriadu newid deddfwriaeth (y Mesur Hybrid HS2) i gyflawni'r newidiadau ychwanegol i Crewe (llinell ychwanegol, Cyffordd y Gogledd ac ati). Bydd yn defnyddio gweithdrefnau cydsynio Network Rail oherwydd bod mesurau hybrid yn ddrud iawn i'w newid a byddai'n cynyddu costau'r newidiadau arfaethedig heb unrhyw fuddion i deithwyr.

Bydd y Llywodraeth yn gweithio'n agos gyda Dwyrain Swydd Caer ar faterion cynllunio.

Mynegodd David Hanson AS a Mark Tami bryder y byddai cystadleurwydd Gogledd Cymru fel lleoliad busnes yn cael ei beryglu heb y buddsoddiad cywir yn Crewe.

Gofynnodd David Hanson am wella'r capasiti rhwng Crewe a Chaer er mwyn cynnal statws cystadleuol yr ardal.

Rhoddwyd tri ymateb: -

- Mae Cyffordd arfaethedig Gogledd Crewe yn hanfodol i gynnal cysylltedd da rhwng Gogledd Cymru a Llundain. Bydd Cyffordd y Gogledd yn Crewe yn rhoi mynediad i Ogledd Cymru i 5tph ar lwybrau HS2.
- Mae LEP Swydd Caer a Warrington a GT360 yn pwyso am uwchraddio a gwella capasiti i'r trac rhwng Caer a Crewe i alluogi mwy o wasanaethau rhwng Caer a Crewe i gysylltu'n aml â threnau HS2.
- Mae GT360 yn gwneud cynigion a gefnogir gan TfN i gynyddu'r capasiti ar gyfer gwasanaethau trwodd yng Nghaer. Byddai hyn yn galluogi mwy o drenau i ddefnyddio trac Caer-Crewe o Ogledd Cymru. Mae achos busnes ar gyfer uwchraddio capasiti yng Nghaer yn cael ei baratoi a bydd angen arian datblygu oddi wrth yr Adran Drafnidiaeth i fynd ymlaen ymhellach.

Rhoddodd Dewi Rowlands ddiweddariad byr ar sefyllfa Llywodraeth Cymru ynghylch cynnig Canolbwynt Crewe.

Yn gyffredinol, mae cynigion HS2 yn cael effaith negyddol ar Gymru. Gyda'r buddsoddiad cywir yn Crewe, mae'n bosibl y gallai Gogledd Cymru elwa o HS2.

Os nad oes buddion i Ogledd Cymru o HS2, bydd yn dod yn gynllun i Loegr yn unig a dylid cael Barnett Consequentials o gyllideb HS2 i Gymru. Mae'r Alban eisoes wedi derbyn HS2 Barnett Consequentials.

Mae buddsoddi yn Crewe a Chaer yn hanfodol i Ogledd Cymru gan dderbyn buddion o HS2.

Gweledigaeth Llywodraeth Cymru yw bod y llinell o Crewe i Gaerdydd wedi'i thrydaneiddio a bod trenau trydan HS2 yn rhannu yn Crewe gyda rhan o'r trê yn teithio o Crewe i Ogledd Cymru tra bod rhan arall y trê hollt yn teithio i Fanceinion, Lerpwl neu y Gogledd Orllewin yn fwy cyffredinol (Preston, Carlisle, Glasgow ac ati).

Mae Llywodraeth Cymru yn gofyn am: -

- Canolbwynt Crewe sy'n gallu cymryd 5 trê HS2 yr awr gyda Chyffordd y Gogledd yn cael ei ddarparu i gyflawni'r dyhead hwn.
- Cynnwys gwasanaeth Caerdydd i Fanceinion ym mhrif gorff Gorsaf Crewe.

Ar y sail honno mae'r adroddiadau gan yr Adran Drafnidiaeth yn newyddion da ac yn cael eu cefnogi gan Lywodraeth Cymru.

Hoffai Llywodraeth Cymru i AS ac AC Gogledd Cymru ymgyrchu dros gyllid ar gyfer Cyffordd Gogledd Crewe.

Mae angen sgôp yn Crewe ar gyfer datblygu yn y dyfodol a gwasanaethau ychwanegol, er enghraifft mwy o wasanaethau rhwng Caerdydd a Manceinion.

Mae angen i'r darn o drac o Gaer i Crewe allu cymryd gwasanaethau gwennol o Gaer i Crewe ar 4tph (bob ffordd) ynghyd â gwasanaethau cyflym.

Mae gan Lywodraeth Cymru bryderon ynghylch y West Coast Partnership Franchise newydd. Mae hyn bellach yn annhebygol o gynhyrchu gwasanaethau ychwanegol ar hyd arfordir Gogledd Cymru.

Dylai Gogledd Cymru bellach wthio am wasanaethau ychwanegol oddi wrth y West Coast Partnership Franchise (Prif Linell) o 2023 a lobïo am y nifer mwyaf o drenau'r awr o wasanaethau HS2 o 2017 ymlaen.

Mae Llywodraeth Cymru wedi cyflwyno achos strategol dros fuddsoddiad mewn rheilffyrdd a gwblhawyd gan yr Athro Mark Barry sy'n cynnwys pob rhan o Gymru. Cymeradwyodd Dewi Rowlands y gwaith i AS ac AC.

Dywedodd Siân Gwenllïan ei bod yn bryderus iawn y bydd HS2 yn rhedeg allan o arian ac na fydd mewn sefyllfa i ddiwallu manyleb yr anghenion o Ogledd Cymru.

Mae adroddiadau cyson yn y wasg o gostau cynyddol i weithredu HS2 sy'n sail i bryderon na fydd HS2 yn cael ei gwblhau fel y bwriadwyd.

Mae trethdalwyr Cymru yn cyfrannu at HS2. Mae angen i HS2 gyflwyno rhywbeth i Gymru.

Os na fydd buddion yn cronni i Ogledd Cymru o HS2 oherwydd bod y cynllun yn rhedeg allan o arian cyn cyrraedd Crewe neu os nad oes digon o arian i fuddsoddi mewn Canolbwynt Crewe, dylai Barnett Consequentials fod yn daladwy.

Cafwyd awgrym nad oedd y cynlluniau gwreiddiol ar gyfer HS2 yn ystyried costau mynediad i HS2 na'r angen am gysylltedd rhanbarthol i HS2 o'r ardaloedd y mae HS2 yn mynd drwyddynt. Mae nifer o gynghreiriau o drefi a dinasoedd wedi cyflwyno cynigion ar hyd y llwybr i wella manteision economaidd HS2, Crewe a Warrington fel enghreifftiau lleol o'r broses honno. Mae'r broses hon o ardaloedd lleol sy'n ceisio buddsoddiad ychwanegol wedi ychwanegu at gostau yn ogystal â galwadau gan gymunedau am waith ychwanegol i leihau effaith amgylcheddol y datblygiad.

Dywedodd Calum Taylor fod yr Ysgrifennydd Gwladol ar gyfer Swyddfa Cymru yn benderfynol o helpu Llywodraeth Cymru i wella cysylltedd rhwng Cymru a gweddill y DU. Ar gyfer Gogledd Cymru mae Swyddfa Cymru yn cefnogi cynigion Llywodraeth Cymru ar gyfer cyflymderau llinell gwell ar Arfordir Gogledd Cymru a Llinell Wrecsam - Bidston (y ddau ohonynt yn deillio o gynigion Growth Track 360).

Dywedodd Ashley Rogers fod Growth Track 360 wedi datblygu ystod o ymyriadau sy'n becynnau rhyngberthynol. Mae gwelliannau arfaethedig i gyflymder llinell yn cysylltu â'r capasiti ar gyfer gwasanaethau ychwanegol ar arfordir Gogledd Cymru a Wrecsam i Bidston. Mae Gorsaf Caer yn hanfodol o ran galluogi mwy o wasanaethau o Ogledd Cymru i Lerpwl, Manceinion ac i'r De i Lundain a Birmingham trwy Crewe. Mae angen ystyried cynigion GT360 fel "pecynnau cyfan" yn hytrach na buddsoddiadau unigol.

Dywedodd Ruth Wojtan fod Gwelliannau i gysylltiadau Gogledd Cymru a Chaer â Warrington yn hanfodol i gysylltu â Northern Powerhouse Rail. Bydd mynediad at HS2 drwy Ganolbwynt Crewe yn cynnal porth y rhanbarth i wasanaethau cyflym i Lundain. Mae Manceinion hefyd yn ganolbwynt allweddol i'r rhanbarth gan ei fod yn rhoi mynediad i'r Gogledd a'r maes awyr gyda'i gysylltiadau rhyngwladol ar gyfer busnes a thwristiaeth.

Trafododd y Cynghorydd Ian Roberts rôl Prif Linell Arfordir y Gorllewin a'r gwasanaethau a allai barhau i redeg ar hen Brif Linell Arfordir y Gorllewin unwaith y mae HS2 yn rhedeg. Mae gwasanaethau cyfredol WCML yn uniongyrchol o Ogledd Cymru a Chaer ac yn cymryd dim ond dwy awr o Gaer. Os bydd y gwasanaethau WCML presennol yn parhau y tu hwnt i 2027 pam y byddai teithwyr o Ogledd Cymru a Chaer am newid yn Crewe ar gyfer HS2?

Dywedodd cynrychiolwyr yr Adran Drafnidiaeth fod gwasanaethau WCML yn y dyfodol yn debygol o barhau i fod yn debyg iawn i fel y maent rŵan hyd at 2027 (a chyflwyno HS2). Fodd bynnag, gall trenau WCML stopio mewn mwy o orsafoedd wrth i wasanaeth HS2 ddechrau ar ôl 2027.

Bydd y West Coast Partnership yn cynllunio amserlen newydd ar gyfer gwasanaethau WCML a HS2 ar ôl 2027. Bydd angen i'r rhanbarth fynegi ei flaenoriaethau am wasanaethau yn y broses o nodi patrymau gwasanaeth newydd ar gyflwyno HS2 i'w gweithredu gan weithredwr West Coast Partnership Franchise. Bydd masnachfreintiau HS2 a WCML yn cael eu rhedeg gan yr un gweithredwr.

3. Grŵp Darparu Busnes Gogledd Cymru

Rhoddodd Sasha Davies, Cadeirydd Grŵp Darparu Busnes Gogledd Cymru, adroddiad ar waith y Grŵp, a sefydlwyd i gefnogi datblygiad cais twf gan NWEAB. Sefydlwyd y Grŵp ym mis Rhagfyr 2018 i roi llais i arweinwyr busnes yn y sector preifat. Mae hyn yn wahanol i'r Cyngor Busnes, sy'n cynnwys cynrychiolwyr cyrff busnes yn bennaf, yn hytrach nag arweinwyr busnes unigol.

Mae'r Grŵp yn rhan o lywodraethu ffurfiol y Fargen Twf. Gofynnodd llywodraethau am sefydlu'r Grŵp i sicrhau bod NWEAB yn clywed yn uniongyrchol gan arweinwyr busnes unigol yn y rhanbarth. Mae'r Grŵp yn gweithredu fel ffrind beirniadol i'r NWEAB.

Mae'r Grŵp yn derbyn adroddiadau rheolaidd gan y Tîm Arwain Twf, (Cadeirydd ac uwch swyddogion NWEAB) ac yn ddiweddar mae wedi gweithio ar bortffolio'r prosiect a'i herio.

Bydd rôl y grŵp yn cael ei ffurfioli wrth gytuno ar bapurau sy'n cael eu cyflwyno i NWEAB ym mis Mai 2019. Bydd ymgorffori'r grŵp yn ffurfiol i system Lywodraethu'r Fargen Twf yn sbarduno cychwyn proses penodiadau cyhoeddus ar gyfer Cadeirydd y Grŵp. Bwriedir gwneud penodiad erbyn mis Rhagfyr 2019. Nododd Sasha Davies na fydd yn gwneud cais am y rôl ac y bydd yn gweithredu fel cadeirydd dros dro hyd nes y gwneir y penodiad cyhoeddus.

Rhoddodd Sasha Davies a'r Cyngorydd Siencyn ddiweddariad ar y Fargen Twf: -

- Mae NWEAB a llywodraethau yn anelu at Gytundeb Penawdau Telerau erbyn Gorffennaf 2019
- I gyflymu Penawdau Telerau, cytunwyd i dderbyn prosiectau yn raddol ar gyfer y Fargen Twf
- Bydd y cam cyntaf yn seiliedig ar fuddsoddiad yn y prosiectau canlynol: Digidol, Ynni Clyfar a Sefydliad Dyfodol Niwclear Bangor (a ariennir gan Lywodraeth y DU) a Phorthladd Caergybi a Thir ac Eiddo (a ariennir gan Lywodraeth Cymru)
- Bydd darpariaeth yn y Penawdau Telerau ar gyfer negodi ar brosiectau i'w cynnwys mewn ail gam.
- Mae NWEAB yn gobeithio cynnwys yr holl bortffolio prosiectau presennol yng nghanau'r Fargen yn y dyfodol.
- Cafwyd trafodaeth hefyd ar gyflwyno prosiectau newydd sy'n amodol ar gyllid ychwanegol (h.y. nid fel rhai newydd yn lle prosiectau presennol).

Adroddodd Sasha Davies am farn y Grŵp Darparu Busnes y dylai Digidol gael ei ehangu ymhellach o fewn y rhaglen.

Adroddodd y Cyngorydd Siencyn ar gyfarfod cadarnhaol gyda Kevin Foster AS o Swyddfa Cymru lle daethpwyd i gytundeb anffurfiol ar gyflwyno fesul cam. Mae'n gobeithio cael trafodaeth debyg gyda Llywodraeth Cymru.

Trafodwyd cynlluniau a grybwyllwyd gan Lywodraeth Cymru i sefydlu bwrdd datblygu economaidd ym mhob rhanbarth. Gallai'r Byrddau hyn fod yn ychwanegol at y Byrddau Twf Dinesig, Rhanbarthol a Lleol.

Dyweddodd Ashley Rogers, y Cyng. Siencyn a Sasha Davies wrth y cyfarfod y dylid cael un bwrdd datblygu economaidd yn unig yng Ngogledd Cymru. Dim ond un Bwrdd sydd ei angen i ddwyn ynghyd yr holl randdeiliaid (Cyngorau a Busnesau ac ati). Byddai bwrdd ychwanegol a hyrwyddir gan Lywodraeth Cymru yn dyblygu ac yn amharu ar waith yr NWEAB.

Cytunwyd i ysgrifennu at y Gweinidog dros yr Economi a Thrafnidiaeth a'i hysbysu o ymrwymiad cryf y rhanbarth i weithio drwy'r NWEAB ar gyfer datblygu'r economi a gofyn iddo ganolbwyntio ei ymdrechion ar ddatblygu rôl NWEAB yn y dyfodol yn hytrach na chyflwyno unrhyw fwrdd newydd.

4. Monitor Busnes Gogledd Cymru Merswy Dyfrdwy

Rhoddodd Ashley Rogers, Cadeirydd Cyngor Busnes Gogledd Cymru Merswy Dyfrdwy gyflwyniad ar y Monitor Busnes newydd.

Blaenoriaethau'r Cyngor Busnes yw: -

- Dilyn yr Adroddiad Seilwaith Twristiaeth (sy'n gofyn am adnewyddu a gwella rhai seilwaith a ddarperir yn lleol gan y Cyngorau gyda chefnogaeth Croeso Cymru)
- Cyflawni'r Fargen Twf mewn partneriaeth â'r NWEAB
- Cynnal proffil GT360 a gweld amcanion GT360 y cytunwyd arnynt yn cael eu cyflawni
- Cynnal archwiliad o wasanaethau ariannol a phroffesiynol yng Ngogledd Cymru a daearyddiaeth Merswy Dyfrdwy i sefydlu cyfraniad y sector i GVA a chyflogaeth.

Mae'r Monitor Busnes yn gasgliad o ystadegau busnes allweddol sy'n cwmpasu'r ardal drawsffiniol sy'n cwmpasu Gogledd Cymru, Sir Gaer (Dwyrain a Gorllewin) a Chilgwri. Mae'n adeiladwaith unigryw o ystadegau. Lluniwyd llawer ohono ar gefn ceisiadau Rhyddid Gwybodaeth.

Dangosodd yr ystadegau allweddol a gyflwynwyd: -

- Mae Gogledd Cymru yn cynyddu gwariant twristiaeth y pen yn gyflymach nag ardaloedd cyfagos
- Mae Sir y Fflint a Wrecsam yn allforwyr mawr yn economi'r DU, gan allforio £5bn o nwyddau a gwasanaethau. O'r allforion hynny mae 87% yn mynd i'r UE, tra bod Dwyrain Swydd Gaer yn allforio £4.5bn, gyda dim ond 27% ohonynt yn mynd i'r UE (73% yn mynd i weddill y byd)

Mae ardaloedd Gogledd Cymru a Merswy Dyfrdwy a phresenoldeb Gweithgynhyrchu cryf gyda 2.9% o'r boblogaeth a 6.7% o GVA Gweithgynhyrchu. Tyfodd yr ardaloedd hefyd yn gyflymach o ran Gweithgynhyrchu GVA na gweddill Cymru a Lloegr.

Nid oes gan arloesi fesur yn y DU. Mae'r gorau sydd ar gael yn seiliedig ar ardaloedd yr UE, gan roi dwy ardal fawr Dwyrain Cymru a Gorllewin Cymru a'r Cymoedd. Mae hyn yn cymharu â Lloegr lle mae data ar lefel sirol ar gael.

Bydd y Monitor Busnes nesaf ar gael tua diwedd 2019. Penderfynwyd bod y Grŵp Trawsbleidiol yn dod ag Ashley (Rogers) yn ôl i roi cyflwyniad ar ganlyniadau'r Monitor Busnes wedi'i ddiweddarau.

5. Unrhyw Fater Arall

Nid oedd unrhyw fater arall.